

22. 6. 2022

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ústavní soud ukončil pochybnosti ohledně ústavnosti úhradové regulace centrových léků

Začátkem května Ústavní soud vyhlásil nálezní Pl. ÚS 49/18, ve kterém se zabýval obsáhlým návrhem skupiny senátorů na zrušení ustanovení několika předpisů souvisejících s úhradami léčivých přípravků. Ústavní soud se mimo jiné zabýval také úhradovou regulací centrových léků, které bylo dlouhá léta dlouhá léta vytýkáno, že není zcela transparentní.

Senátoři ve vztahu k centrovým lékům napadli mimo jiné ustanovení § 15 odst. 10 (dnes odst. 11) zákona o veřejném zdravotním pojištění a § 39 vyhlášky č. [376/2011](#) Sb., kterou se kterou se provádějí některá ustanovení zákona o veřejném zdravotním pojištění (tzv. „megavyhláška“). Centrové léky, tj. léčivé přípravky označené symbolem „S“, jsou hrazené z veřejného zdravotního pojištění za podmínky, že jsou vykázané k úhradě specializovaným poskytovatelem zdravotních služeb, se kterým uzavřela pojišťovna zvláštní smlouvu, tzv. centrový dodatek.

Systém centrových léků budil dlouhá léta kontroverze. Je totiž založen na zákonné premise, že je vhodné používání určitých léků koncentrovat do vysoce specializovaných center. Úhradové omezení „S“ ale omezuje jen úhradu, a sleduje tedy primárně ekonomická hlediska. Centrový lék totiž může předepsat i lékař, který působí mimo specializované centrum, a nemusí tedy být např. úzce specializovaným onkologem. V takovém případě by si sice pacient musel centrový lék uhradit sám, což často bude mimo jeho finanční možnosti, nicméně, právně je takový postup možný. Úhradové omezení „S“ tedy negarantuje, že centrový lék bude předepsán výhradně specialistou působícím v centru. Jeho smyslem je jen omezit okruh poskytovatelů zdravotních služeb, kteří jsou oprávněni centrový lék vykázat k úhradě.

Skupina senátorů systém centrových léků napadla s argumentací, že zákon nestanoví jasná pravidla pro uzavírání centrových dodatků s pojišťovnami, a ty je uzavírají primárně s veřejnými (většinou fakultními) nemocnicemi, což znevýhodňuje soukromý sektor a omezuje přístup k péči (pacienti musejí cestovat do center, kterých je relativně málo). Senátoři dále namítali, že zákon ani vyhláška nestanoví jednoznačná kritéria pro stanovení úhradového omezení „S“, a že toto omezení je tedy v praxi stanovováno nepředvídatelně. Senátoři také kriticky hodnotili skutečnost, že symbol „S“ je stanovován i lékům, které pacienti mohou užívat sami v domácím prostředí (tj. jedná se o tablety, nikoli např. o infuze), přičemž zákonná úprava předpokládá, že centrové léky budou předepisovány na nemocniční žádanku, podávány přímo u poskytovatele zdravotních služeb a vykázané v režimu zvlášť zúčtovatelného materiálu (tzv. ZÚLP). V důsledku toho tyto léky nelze předepsat na recept a namísto toho je vydává pacientům přímo lékař, což senátoři označili za „institucionalizované baťůžkaření“. Poskytovatelé zdravotních služeb jsou při předepisování centrových léků navíc omezeni rozpočtem – ročním limitem pojišťovny, tedy dochází k faktickému omezení přístupu pojištěnce k úhradě.

Nutno poznamenat, že kritika systému centrových léků není zcela neoprávněná. Ústavní soud nicméně dovedl, že okruh námitek senátorů týkajících se centrových léků a lékových center ve své podstatě napadá tvorbu smluvní sítě, což je však otázka zdravotní politiky státu. Ústavní soud

připomněl, že jeho pravomocí není vstupovat do zdravotní politiky státu, ale pouze zrušit takovou právní úpravu, kterou shledá protiústavní, nikoliv úpravu, která „pouze“ není optimální, resp. u které si lze představit úpravu vhodnější.

Ústavní soud shledal, že systém centrových léků je odůvodněn jak odbornými, tak také ekonomickými aspekty, což není dle Ústavního soudu samo o sobě protiústavní. Ústavní soud dále uvedl, že zdravotní pojišťovny sice jsou povinny zajistit dostupnou zdravotní péči, nicméně tato povinnost neznamená, že by každé pracoviště mělo právo uzavřít se zdravotní pojišťovnou zvláštní smlouvu (centrový dodatek).

Na základě výše uvedeného je zřejmé, že Ústavní soud nemá pochybnosti o tom, že systém centrových léků je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Jakékoliv případné snahy o jeho změnu tak do budoucna budou muset směřovat výhradně cestou úpravy zdravotní politiky státu, tedy cestou legislativních změn. Byť současný systém splňuje požadavky ústavnosti, není vyloučeno, že by mohl být nahrazen systémem optimálnějším či vhodnějším.

František Neuwirth,
senior advokát,

Denisa Fuchsová,
koncipientka

HAVEL & PARTNERS

ÚSPĚCH SPOJUJE

[HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Florentinum, recepce A
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 255 000 111
Fax: +420 255 000 110

e-mail: office@havelpartners.cz

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice – natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení – nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)